UNIWERSYTET
PRZYRODNICZY
WE WROCŁAWIU

ZAKŁAD CHORÓB PSÓW I KOTÓW
KIEROWNIK: PROF. DR HAB. DR H.C. KRZYSZTOF KUBIAK

Wrocław, dn. 13.07.2022 r.

# Recenzja rozprawy doktorskiej lek. wet. Ewy Kaczmar pt. „Ocena przydatności wybranych wskaźników klinicznych i laboratoryjnych w diagnostyce zmian rozrostowych jamy nosowej u psów i kotów"

Podstawą formalną recenzji jest pismo Przewodniczącego Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie Pana Prof. dr. hab. Krzysztofa Wąsowicza z dn. 26. maja 2022 r. s. WMW-DZ.6312.10.2022 informujące mnie o powołaniu uchwałą Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dn. 13.05.2022 r. na recenzenta pracy doktorskiej lek. wet. Ewy Kaczmar pt. „Ocena przydatności wybranych wskaźników klinicznych i laboratoryjnych w diagnostyce zmian rozrostowych jamy nosowej u psów i kotów".

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska liczy 224 strony wydruku komputerowego. Zawiera 69 rycin, 63 tabele oraz 246 pozycji piśmiennictwa. Układ pracy jest zgodny z ogólnymi wymogami stawianymi pracom naukowym i obejmuje kolejno następujące rozdziały: wykaz używanych skrótów, wstęp, założenia i cel pracy, materiały i metody, wyniki badań, dyskusja/omówienie wyników, podsumowanie wyników, wnioski, streszczenie, spis tabel, spis rycin oraz piśmiennictwo.

Choroby układu oddechowego psów i kotów, w tym choroby jamy nosowej, stanowią istotny problem w praktyce lekarsko-weterynaryjnej. Z klinicznego punktu widzenia ważne jest ustalenie ich etiologii, co wpływa na rokowanie oraz podjęcie odpowiedniej terapii. Wobec powyższego temat pracy doktorskiej dotyczący oceny przydatności wybranych wskaźników klinicznych i laboratoryjnych w diagnostyce zmian rozrostowych jamy nosowej u psów i kotów uważam za aktualny, a podjęcie badań z tego zakresu za uzasadnione, zarówno w aspekcie poznawczym, jak i przydatności dla praktyki klinicznej.

We wstępie, stanowiącym przegląd piśmiennictwa, Doktorantka przedstawia, dotychczasową wiedzę z zakresu interesującej ją problematyki, dotyczącą: definicji zmian rozrostowych błony śluzowej jamy nosowej psów i kotów; anatomii i fizjologii jamy nosowej; występowania i etiopatogenezy zmian rozrostowych jam nosowych u psów i kotów, ich klasyfikacji histologicznej, stopni morfologicznego zróżnicowania oraz klinicznego zawansowania zmian nowotworowych jamy nosowej psów i kotów; symptomatologii zmian patologicznych w jamie nosowej oraz stosowanych metod diagnostycznych. Odnosi się także do roli i znaczenia wskaźników

UNIWERSYTET PRZYRODNICZY WE WROCŁAWIU
KATEDRA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH Z KLINIKĄ KONI, PSÓW I KOTÓW
ZAKŁAD CHORÓB PSÓW I KOTÓW
Pl. Grunwaldzki 47, 50-366 Wrocław
tel. 71 3205 388; kom. 601915862
e-mail: krzysztof.kubiak@upwr.edu.pl • www.upwr.edu.pl

immunohistochemicznych (Ki-67 oraz COX – 2) w rozpoznawaniu wyżej wymienionych patologii.

Zawarty we wstępie przegląd piśmiennictwa stwarza podstawę do sformułowania celu podjętych badań.

Cel badań określony został w 5. punktach i dotyczy cyt.: „

1. określenia częstotliwości występowania wybranych zmian patologicznych jamy nosowej w przebadanej grupie psów i kotów;
2. oceny natężenia zmian klinicznych, makroskopowych i histopatologicznych wybranych zmian rozrostowych błony śluzowej jamy nosowej;
3. immunohistochemicznej oceny ekspresji COX- 2 i Ki- 67 w zmianach rozrostowych (rodzaj zmian i nacieku komórkowego) oraz porównawczo w tkankach błony śluzowej przewodu nosowego u psów i kotów;
4. określenia związku między rodzajem i stopniem zaawansowania zmian rozrostowych, a stopniem ekspresji COX- 2 i Ki-67;
5. określenia wartości prognostycznej i predykcyjnej stopnia ekspresji wskaźników immunohistochemicznych w zmianach rozrostowych błony śluzowej u psów i kotów."

Uważam, że praca zyska na wartości merytorycznej, gdy cel badań zostanie doprecyzowany i przeredagowany:

— sugeruję, aby w pkt. 1. - zamiast sformułowania „...wybranych zmian patologicznych...", które brzmi bardzo ogólnie, użyć nazw zmian patologicznych, wg których podzielono zarówno psy, jak i koty na podgrupy tj.: „polipy, nowotwory oraz limfocytarno-plazmocytarne zapalenie jamy nosowej". Stwierdzenie „...w przebadanej grupie psów i kotów..." - można zastąpić określeniem „psów i kotów ze zmianami rozrostowymi", gdyż te zmiany były podstawowym kryterium zakwalifikowania zwierząt do badań,

— w pkt. 2. – pojawia się wątpliwość - czy określenie „zmian klinicznych" należy rozumieć, w ujęciu diagnostycznym, jako „objawów klinicznych"?

— w pkt. 3. – niezrozumiałe jest wyrażenie „...oraz porównawczo w tkankach błony śluzowej przewodu nosowego u psów i kotów...", czy chodzi tu o grupy kontrolne i zmiany, a w zasadzie brak zmian patologicznych w błonie śluzowej jam nosowych u tych zwierząt?

— w pkt. 5. – warto doprecyzować, że dotyczy to o błony śluzowej jamy nosowej.

Sposób realizacji postawionego celu pracy opisany został w rozdziale „Materiały i metody". Badaniami objęto łącznie 103 psy i 132 koty, z których utworzone zostały grupy badane oraz grupy kontrolne.

W treści pracy nie znaleziono informacji o uzyskaniu zgody Lokalnej Komisji Etycznej ds. Doświadczeń na Zwierzętach na przeprowadzenie badań. W ośrodku wrocławskim jest to standardowa procedura, tym bardziej, gdy w badaniach wykorzystywane są

zwierzęta zdrowe. W przypadkach, gdy Komisja uzna, że badania nie wymagają uzyskania Jej zgody wydawana jest stosowna decyzja administracyjna, którą przytacza się publikując rezultaty badań.

Być może olsztyńska LKE nieco odmiennie interpretuje kanony prawa w tym zakresie, albo coś zostało pominięte? Kwestia ta, z obowiązku recenzenta, wymaga wyjaśnienia.

Badaniami objęto zwierzęta w określonych i opisanych grupach – stąd, moim zdaniem, powinno używać się sformułowania „grupa badana", a nie „grupa badawcza".

Należy podkreślić, że do osiągnięcia celu pracy Doktorantka wykorzystała zarówno nowoczesną aparaturę medyczną, jak i nowoczesne techniki diagnostyczne. Właściwie także dobrano metody statystyczne do opracowania wyników badań.

Chciałbym zauważyć, że w pracy spotyka się określenia, które są niezgodne z terminologią medyczną np.:

— str. 6. cyt.: „Objawy radiologiczne zmian rozrostowych jamy nosowej...",

— str. 42. cyt.: „...Zwierzęta w poszczególnych grupach zostały również w toku postępowania diagnostycznego poddane ocenie według skali natężenia objawów radiologicznych, tomograficznych, endoskopowych i histopatologicznych...".

Obserwujemy i opisujemy zmiany w obrazie radiologicznym, endoskopowym etc., a nie objawy radiologiczne etc.

W rozprawie użyto także nazw grup, które nie zostały opisane/wykazane w rozdziale „Materiały i metody" np.: str. 146 - ostatnie zdanie cyt.: „Wykazano różnice istotne statystycznie między grupą zapaleń i grupą polipów a grupą kontrolną oraz między grupą nowotworów względem zapaleń i między grupą nowotworów względem polipów." Zawarte w treści tego zdania określenia: „zapaleń" oraz „polipów" uznać należy za skróty myślowe.

Autorskim osiągnięciem Doktorantki jest opracowanie systemu punktowego i kryteriów oceny:

— zaburzeń w badaniu klinicznym (tab 1.);
— zmian w badaniu radiologicznym (tab. 2.);
— zmian w badaniu TK (tab. 3.);
— zmian w badaniu endoskopowym (tab. 4.)
— histopatologicznej natężenia stanu zapalnego (tab. 5.).

W dalszej części rozprawy system ten opisany został jako skala: - kliniczna, - radiologiczna, - tomograficzna, - endoskopowa oraz - histopatologiczna.

Wyniki badań przedstawiono w formie opisowej, tabelarycznej oraz rycin. Tak szeroka prezentacja wyników podkreśla bardzo duży nakład pracy Doktorantki wniesiony zarówno w przeprowadzenie części eksperymentalnej, jak i opracowanie wyników badań.

W rozdziale „Dyskusja" Doktorantka właściwie komentuje wyniki badań własnych i odnosi je do danych bibliograficznych.

Rozprawę doktorską kończy pięć wniosków, sformułowanych na podstawie uzyskanych wyników badań. Przeprowadzone badania, pod względem merytorycznym, upoważniają Doktorantkę do ich wyciągnięcia.

Sugeruję jednak pewne modyfikacje w tym zakresie.

— wniosek 1. można sformułować następująco: „U psów zmiany rozrostowe błony śluzowej jam nosowych najczęściej wywołują nowotwory, następnie limfocytarno-plazmocytarne zapalenie, a najrzadziej polipy. Z kolei u kotów – najczęściej limfocytarno-plazmocytarne zapalenie, następnie nowotwory, a najrzadziej polipy",

— we wniosku 2. pominięto autorską skalę punktową oceny zmian w badaniu TK,

— wniosek 3. - proponuję przeredagowanie: „W zmianach rozrostowych błony śluzowej jam nosowych psów i kotów obserwowana jest ekspresja COX-2 oraz Ki-67".

— wniosek 5. – także wymaga przeredagowania, bowiem to Doktorantka, a nie cyt.: „dokonane analizy wykazały wartość prognostyczną i predylekcyjną..."

Pracę doktorską lek. wet. Ewy Kaczmar oceniam pozytywnie. Autorka podjęła istotny dla klinicystów problem naukowy i praktyczny, realizując postawiony cel przy pomocy pracochłonnych badań. Niewątpliwie jest to cenna pozycja w literaturze weterynaryjnej.

Nieścisłości stylistyczne oraz potknięcia terminologiczne zaznaczono w tekście rozprawy doktorskiej.

Przedstawione uwagi nie zmniejszają wartości merytorycznej pracy i z powodzeniem mogą zostać uwzględnione przed jej opublikowaniem.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że rozprawa doktorska lek. wet. Ewy Kaczmar jest pracą oryginalną, zrealizowaną na wysokim poziomie naukowym. Autorka podjęła interesujący i aktualny temat badawczy. Przy właściwie dobranych materiale i metodyce przeprowadziła badania i prawidłowo zinterpretowała uzyskane wyniki.

Uważam, że rozprawa doktorska **lek. wet. Ewy Kaczmar spełnia wymagania stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora nauk rolniczych, w dyscyplinie weterynaria**, w myśl wytycznych Ustawodawcy – art. 187 Ustawy z dn. 20. lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021r. poz. 478 ze zm.).

UNIWERSYTET PRZYRODNICZY WE WROCŁAWIU
KATEDRA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH Z KLINIKĄ KONI, PSÓW I KOTÓW
ZAKŁAD CHORÓB PSÓW I KOTÓW
Pl. Grunwaldzki 47, 50-366 Wrocław
tel. 71 3205 388; kom. 601915862
e-mail: krzysztof.kubiak@upwr.edu.pl • www.upwr.edu.pl

UNIWERSYTET
PRZYRODNICZY
WE WROCŁAWIU

ZAKŁAD CHORÓB PSÓW I KOTÓW
KIEROWNIK: PROF. DR HAB. DR H.C. KRZYSZTOF KUBIAK

W świetle powyższego wnioskuję do Wysokiej Rady Naukowej Dyscypliny Weterynaria Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu o nadanie wyżej wymienionej stopnia naukowego doktora nauk rolniczych, w dyscyplinie weterynaria.

Prof. dr hab. dr h.c. Krzysztof Kubiak
LEKARZ WETERYNARII
Specjalista chorób psów i kotów
ul. Jeleniańska 54, Jeszkowice
55-003 Czernica
09935

UNIWERSYTET PRZYRODNICZY WE WROCŁAWIU
KATEDRA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH Z KLINIKĄ KONI, PSÓW I KOTÓW
ZAKŁAD CHORÓB PSÓW I KOTÓW
Pl. Grunwaldzki 47, 50-366 Wrocław
tel. 71 3205 388; kom. 601915862
e-mail: krzysztof.kubiak@upwr.edu.pl • www.upwr.edu.pl